

CZU: 343.61:340.11(478)

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.5795559>

**ANALIZA MATERIALELOR ȘTIINȚIFICE PRIVIND AMENINȚAREA CU OMOR ORI
CU VĂTĂMAREA GRAVĂ A INTEGRITĂȚII CORPORALE SAU A SĂNĂTĂȚII
PUBLICATE ÎN REPUBLICA MOLDOVA**

Mihaela ANGHELUȚĂ

Universitatea de Stat din Moldova

În articolul de față se arată că în rezultatul săvârșirii infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM suferă libertatea psihică (morală) a persoanei. Sănătatea persoanei nu poate să formeze valoarea socială specifică lezată de această infracțiune. Dacă făptuitorul ar decide să comită omorul sau vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, atunci calificarea nu poate fi aplicată în baza art.155 CP RM. În acest caz, răspunderea ar trebui aplicată fie doar pentru omor sau vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, fie atât în baza art.155 CP RM, cât și pentru omor sau vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății. În cazul infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM, făptuitorul nu poate comunica victimei intenția de a o omorî sau de a-i cauza o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății. Dacă făptuitorul ar avea o astfel de intenție, atunci comunicarea victimei a intenției de a o omorî sau de a-i cauza o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății ar reprezenta faza oratorie a omorului sau a vătămării intenționate grave a integrității corporale sau a sănătății. Un astfel de moment nu ar însemna nici consumarea infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM, nici a omorului sau a vătămării intenționate grave a integrității corporale sau a sănătății.

Cuvinte-cheie: amenințare, omor, vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății, libertatea psihică a persoanei, obiectul infracțiunii, latura obiectivă a infracțiunii, latura subiectivă a infracțiunii, subiectul infracțiunii.

ANALYSIS OF THE SCIENTIFIC MATERIALS CONCERNING THE MURDER THREAT OR SEVERE BODILY INJURY OR DAMAGE TO HEALTH PUBLISHED IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

This article shows that, a person's mental (moral) freedom suffers as a result of committing the crime provided in art.155 of the CC RM. The person's health cannot form the specific social value affected by this crime. If the perpetrator decides to commit the murder or severe bodily injury or damage to health, then the qualification cannot be applied based on art.155 of the CC RM. In this case, the liability should be applied either only for murder or severe bodily injury or damage to health, or both under art.155 of the CC RM, as well as for murder or severe bodily injury or damage to health. In the case of the crime provided in art.155 of the CC RM, the perpetrator cannot communicate to the victim the intention to kill them or to cause them a severe bodily injury or damage to health. If the perpetrator had such an intention, then the communication of their intention to kill the victim or to cause them severe bodily injury or damage to health would be the oratorical phase of the murder or the intentional severe bodily injury or damage to health. Such a moment would not mean either the consummation of the crime provided in art.155 of the CC RM, or of murder or severe bodily injury or damage to health.

Keywords: threat, murder, severe bodily injury or damage to health, the person's mental freedom, the object of a crime, the objective side of a crime, the subjective side of a crime, the subject of a crime.

Introducere

În Republica Moldova, amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății reprezintă obiectul cercetărilor efectuate de: I.Arhiuluc, A.Barbăneagră, A.Borodac, S.Brînza, V.Bujor, L.Gîrla, V.Guțuleac, V.Holban, V.Stati, Iu.Tabarcea, Gh.Ulianovschi etc. Contradicțiile dintre acești autori, precum și lipsa unor studii detaliate și cuprinzătoare cu privire la amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, care să reflecte realitatea juridică din Republica Moldova, determină atât analiza critică a ideilor și concepțiilor promovate de autorii sus-menționați, cât și completarea și dezvoltarea acestora.

Rezultate și discuții

Considerăm că analiza materialelor științifice privind amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, publicate în Republica Moldova, trebuie să înceapă cu examinarea unui articol științific din 2001 care a fost elaborat de S.Brînza și Gh.Ulianovschi [1]. Obiectul investigației întreprinse de acești doi autori îl reprezintă prevederile Capitolului II „Infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei” din Proiectul actualului Cod penal [2] (în continuare – Proiect).

În Proiect, articolul 151, intitulat „Amenințarea cu omor sau cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății”, prevede: „Amenințarea cu omor sau cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, dacă au fost motive de a se teme de realizarea acestei amenințări, se pedepsește cu amendă în mărime de la două sute la patru sute salarii minime sau cu arest până la șase luni, sau cu închisoare până la doi ani” [2, p.74]. În legătură cu acest articol, S.Brînza și Gh.Ulianovschi sintetizează următoarele: „Singura reticență privitoare la dispoziția art.151 al Proiectului se referă la utilizarea cuvântului „motive”. Pentru a nu face confuzie cu „motivele infracțiunii”, este oportună substituirea acestui termen cu un sinonim neutru – „cauze” [1].

Autorii precitați au dreptate, deoarece, conform lit.b) și c) alin.(1) art.54 al Legii nr.100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative, „terminologia utilizată este constantă [...]” [3], iar [...] „aceleași noțiuni se exprimă prin aceiași termeni” [3]. În varianta în vigoare a art.155 CP RM, propunerea lui S.Brînza și Gh.Ulianovschi nu a fost implementată *mot-a-mot*. Cu toate acestea, în varianta dată se respectă regulile de tehnică legislativă menționate mai sus.

În anul 2003, A.Borodac și V.Bujor au fost coautorii unui comentariu la Codul penal al Republicii Moldova, în care au analizat, printre altele, art.155 CP RM [4].

În acest studiu, A.Borodac și V.Bujor examinează: gradul prejudiciabil al infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM; obiectul juridic nemijlocit (adică, obiectul juridic special) al acesteia; latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM; latura subiectivă și subiectul acesteia.

Cu privire la obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM, cei doi autori consideră că acesta este format din „relațiile sociale a căror existență și desfășurare normală sunt condiționate de ocrotirea sănătății persoanei” [4, p.327].

Prin „amenințare”, A.Borodac și V.Bujor înțeleg: „acțiunea de influențare psihică prin care făptuitorul însuflă victimei temerea de a i se produce o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății sau a lipirii de viață” [*Ibidem*].

Acești doctrinari subliniază: „Dacă din acțiunea făptuitorului nu rezultă că acesta va trece la îndeplinirea amenințării sau dacă amenințarea în mod obiectiv nu poate fi realizată, fapta nu constituie infracțiunea în cauză” [*Ibidem*].

Deosebit de importantă este următoarea afirmație a lui A.Borodac și V.Bujor: „Infracțiunea dată trebuie deosebită de descoperirea intenției criminale care constituie o etapă infracțională ce nu se pedepsește penal. Dispoziția art.155 CP RM ne permite să constatăm că ea stipulează realizarea intenției prin acțiuni concrete de amenințare, la săvârșirea cărora nu poate fi vorba de o descoperire de intenție” [*Ibidem*].

Într-un manual din 2005, S.Brînza este autorul analizei infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM [5].

Acest autor este primul dintre doctrinarii autohtoni care recunoaște că „obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute la art.155 din CP RM îl constituie relațiile sociale cu privire la libertatea psihică a persoanei” [5, p.118].

S.Brînza explică de ce infracțiunea examinată nu are obiect material: „Întrucât prin asemenea amenințări nu se realizează o influențare nemijlocită infracțională asupra corpului victimei, infracțiunea dată nu are obiect material” [*Ibidem*].

Structura laturii obiective a infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM este, după părerea lui S.Brînza, următoarea: „1) fapta prejudiciabilă exprimată în acțiunea de amenințare cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății; 2) circumstanțe: existența pericolului realizării acestei amenințări” [*Ibidem*]. Autorul dat definește noțiunea de amenințare, detaliază anumite particularități ale amenințării în contextul infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM, precum și stabilește criteriile care ajută la deosebirea infracțiunii date de unele fapte adiacente.

De asemenea, S.Brînza analizează două condiții pe care le îndeplinesc circumstanțele infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM: „1) apariția la victimă a temerii pentru viața sau sănătatea sa, în cazul punerii amenințării în executare (condiția subiectivă); 2) apariția pericolului realizării amenințării (condiția obiectivă)” [*Ibidem*, p.119].

Studiul se încheie cu examinarea laturii subiective și a subiectului infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM.

În 2005 a fost publicat și un comentariu la Codul penal al Republicii Moldova, în care V.Holban acordă atenție, printre altele, infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM [6].

În anumite cazuri sunt reproduse informațiile pe care le cunoaștem din lucrările la care A.Borodac și V.Bujor sunt coautori, despre care am vorbit mai sus.

Cu privire la sintagma „dacă a existat pericolul realizării acestei amenințări” din art.155 CP RM, V.Holban afirmă că „acțiunea de amenințare trebuie să fie de natură să alarmeze pe cel amenințat, să fie percepută de el ca reală, serioasă, prezentând temeiuri suficiente că se va realiza într-un viitor apropiat” [6, p.238].

Autorul precitat accentuează just că „amenințarea nu trebuie să se realizeze imediat. Dacă făptuitorul realizează imediat amenințarea, fapta de amenințare este absorbită de infracțiunea care constituie obiectul amenințării” [Ibidem].

Totodată, V.Holban admite o contradicție. Mai întâi, acest autor afirmă că „obiectul juridic nemijlocit al infracțiunii îl constituie relațiile sociale a căror existență și desfășurare normală sunt condiționate de ocrotirea sănătății persoanei” [Ibidem], după care susține că „acțiunea făptuitorului are ca urmare încălcarea libertății morale a persoanei” [Ibidem, p.239]. Dacă în rezultatul săvârșirii infracțiunii suferă libertatea psihică (morală) a persoanei, nu este clar cum sănătatea persoanei poate să formeze valoarea socială specifică lezată de aceeași infracțiune.

Pe lângă aceasta, pune în gardă o altă afirmație a lui V.Holban: „Nu interesează dacă făptuitorul a luat sau nu hotărârea de a săvârși omorul victimei ori de a provoca vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății” [Ibidem, p.238]. Considerăm că o asemenea hotărâre este importantă, deoarece influențează asupra calificării. Dacă făptuitorul ar decide să comită omorul sau vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, atunci calificarea nu poate fi făcută în baza art.155 CP RM. În acest caz, răspunderea ar trebui aplicată fie doar pentru omor sau vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, fie atât în baza art.155 CP RM, cât și pentru omor sau vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății.

A.Barbăneagră efectuează comentariul art.155 CP RM într-o lucrare la care este coautor și care a fost publicată în 2009 [7].

Viziunea acestui autor cu privire la obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM este, indubitabil, originală: „relațiile sociale cu privire la dreptul persoanei la viață, integritatea corporală sau sănătate” [7, p.305]. Însă, această viziune face imposibilă sarcina de deosebire a obiectului dat de obiectul juridic generic al infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM. Cele două obiecte nu pot să coincidă, așa cum partea nu poate să coincidă cu întregul.

A.Barbăneagră propune propria definiție a noțiunii de amenințare: „Prin amenințare se înțeleg acțiunile concrete ale făptuitorului expuse victimei oral, în scris, prin telefon, internet, prin gesturi etc. de a o omorî, a-i cauza o vătămare gravă integrității corporale sau sănătății; amenințare pe care victima o percepe ca reală, posibilă de realizare în viitor” [Ibidem].

Următoarea afirmație a lui A.Barbăneagră nu poate fi susținută: „Infracțiunea se consideră consumată din momentul comunicării victimei a intenției de a o omorî sau de a-i cauza o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății, iar victima a perceput această amenințare ca fiind reală” [Ibidem, p.306]. În cazul infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM, făptuitorul nu poate comunica victimei o astfel de intenție, întrucât, pur și simplu, nu poate avea intenția de a o omorî sau de a-i cauza victimei vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății. Dacă făptuitorul ar avea o astfel de intenție, atunci comunicarea victimei a intenției de a o omorî sau de a-i cauza o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății ar reprezenta faza oratorie a omorului sau a vătămării intenționate grave a integrității corporale sau a sănătății. Un astfel de moment nu ar însemna nici consumarea infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM, nici a omorului sau a vătămării intenționate grave a integrității corporale sau a sănătății.

L.Gîrla și Iu.Tabarcea sunt autorii unui manual publicat în 2010, în care este analizată, printre altele, infracțiunea prevăzută la art.155 CP RM [8].

În opinia acestor doctrinari, „libertatea psihică a persoanei” [8, p.154] constituie acea valoare socială individuală care suferă atingere în urma săvârșirii infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM. Susținem această părere, iar, în contextul analizei obiectului juridic special al infracțiunii analizate, vom aduce argumente de ce anume relațiile sociale cu privire la libertatea psihică a persoanei trebuie considerate obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM.

Părerea expusă de L.Gîrla și Iu.Tabarcea cu privire la structura laturii obiective a infracțiunii analizate nu diferă principial de opinia corespunzătoare a lui S.Brînza, despre care am vorbit mai sus.

L.Gîrla și Iu.Tabarcea examinează foarte detaliat caracteristicile amenințării, apoi definesc noțiunea de amenințare: „Amenințarea trebuie înțeleasă ca fiind tipul de violență psihică exprimată în intenția subiectului

de a face un rău victimei (sub formă de moarte sau de vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății), care influențează asupra psihicului victimei, pentru a-i induce o stare de temere, astfel încât victima s-o perceapă real, și care se caracterizează printr-o natură unică și omogenă" [*Ibidem*, p.155].

Despre sintagma „dacă a existat pericolul realizării acestei amenințări” din art.155 CP RM L.Gîrla și Iu.Tabarcea scriu, nu fără temei, următoarele: „Atunci când o persoană este trasă la răspundere în baza art.155 CP RM, se cere să se stabilească faptul că a existat pericolul realizării amenințării. În caz contrar, aceasta poate duce la condamnarea ilegală a persoanelor” [*Ibidem*, p.156]. În continuare acești doi autori caracterizează cu lux de amănunte criteriile care rezultă din sintagma „dacă a existat pericolul realizării acestei amenințări” din art.155 CP RM.

L.Gîrla și Iu.Tabarcea afirmă just că „amenințarea în sensul art.155 CP RM trebuie deosebită de acțiunea similară pentru care răspunderea este prevăzută în cadrul unor componente conexe (e.g., în cele prevăzute de art.171, 172, 188, 189 CP RM)” [*Ibidem*, p.158]. Această reflecție este determinată de erorile de calificare admise frecvent în practica judiciară, din cauza cărora amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății nu-și găsește evaluarea juridică precisă.

Analiza efectuată de L.Gîrla și Iu.Tabarcea se încheie cu examinarea laturii subiective și a subiectului infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM.

În 2011 a fost publicat un manual în care autorii S.Brînză și V.Stati examinează, printre altele, infracțiunea prevăzută la art.155 CP RM [9].

În unele privințe, se reiterează informația din manualul din 2005, al cărui coautor a fost S.Brînză, analizată mai sus.

Noutate prezintă observația făcută de S.Brînză și V.Stati cu privire la obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM: „Libertatea psihică nu este legată de activitatea persoanei, de actele fizice ale acesteia. Ea este legată de actele cu caracter psihic ale persoanei, presupunând deliberarea și hotărârea ei asupra realizării actelor fizice. Atingerea adusă libertății psihice a victimei presupune influențarea asupra psihicului acesteia, având scopul înfrângerii, dominării sau corectării voinței persoanei respective. Altfel spus, făptuitorul urmărește ca victima să delibereze și să hotărască așa cum își dorește el” [9, p.283]. Această observație ne ajută să înțelegem mai bine natura juridică a libertății persoanei și să argumentăm de ce anume această valoare socială reprezintă obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM.

În continuare, în contextul investigării laturii obiective a acestei infracțiuni, cei doi autori definesc noțiunea de amenințare și analizează problema privind amenințarea cu violența, concretizată sau neconcretizată. De asemenea, este abordată chestiunea ce vizează concursul real de infracțiuni, când „amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății este expusă după consumarea unei infracțiuni (de exemplu, după săvârșirea violului, victima este amenințată cu omor ca să nu-l denunțe pe făptuitor). În astfel de cazuri, nu mai este funcțională regula de calificare fixată în art.118 CP RM. De aceea, calificarea se va face după regulile concursului real de infracțiuni (de exemplu, concursul infracțiunilor prevăzute la art.155 și la art.171 CP RM)” [*Ibidem*, p.285].

Pentru a stabili caracteristicile pericolului de a fi realizată amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, sunt examinate două condiții: „1) apariția la victimă a temerii pentru viața sau sănătatea sa în cazul punerii amenințării în executare (condiția subiectivă); 2) apariția pericolului realizării amenințării (condiția obiectivă)” [*Ibidem*].

În opinia lui S.Brînză și V.Stati, „infracțiunea prevăzută la art.155 CP RM este o infracțiune formal-materială. Ea se consideră consumată din momentul apariției pericolului de a fi realizată amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății” [*Ibidem*, p.286]. Acești doi doctrinari arată că prejudiciul de natură fizică „depășește momentul de consumare a infracțiunii specificate la art.155 CP RM, reprezentând momentul de epuizare a acesteia” [*Ibidem*].

Investigarea infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM se încheie cu caracterizarea laturii subiective și a subiectului.

Într-un manual din 2013, I.Arhiu și S.Brînză sunt coautorii analizei infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM [10].

În mare parte, această analiză reiterează informația din manualul din 2011, la care ne-am referit anterior, dar într-o formă mai rezumată.

I.Arhiliuc și S.Brînza consideră că „latura obiectivă a infracțiunii specificate la art.155 CP RM are următoarea structură: 1) fapta prejudiciabilă exprimată în acțiunea de amenințare cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății; 2) circumstanțele săvârșirii infracțiunii: existența pericolului realizării acestei amenințări” [10, p.496].

Acești doi autori delimitează amenințarea prevăzută de art.155 CP RM de alte forme de violență psihică: „Numai amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății poate forma acțiunea prejudiciabilă prevăzută la art.155 CP RM. Celelalte tipuri de amenințare cu violența nu au relevanță în cazul infracțiunii specificate la art.155 CP RM. Cu atât mai mult, în contextul infracțiunii specificate la art.155 CP RM, nu au relevanță alte tipuri de violență psihică (de exemplu, amenințarea cu distrugerea sau deteriorarea bunurilor, amenințarea cu divulgarea unor informații defăimătoare sau compromițătoare, hipnoza, efectul zombi, tehnica influențării psihologice graduale, tehnica influențării psiholingvistice etc.)” [Ibidem, p.496-497].

În aceeași ordine de idei, amenințarea prevăzută la art.155 CP RM este deosebită de amenințarea care apare ca parte a altor infracțiuni: „Amenințarea în contextul infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM trebuie deosebită de amenințarea săvârșită, ca acțiune adiacentă, în cadrul infracțiunilor complexe specificate la art.171, 172, 188, 189 etc. din Codul penal. În asemenea situații, în corespundere cu art.118 CP RM, nu va fi necesară calificarea suplimentară în baza art.155 CP RM” [Ibidem, p.497].

Este importantă afirmația care ajută la delimitarea infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM de tentativa de omor sau de tentativa de vătămare intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății: „În ipoteza amenințării cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, făptuitorul are posibilitatea reală să-și realizeze amenințarea și să săvârșească acțiuni concrete în direcția dorită, însă decide benevol să nu le săvârșească, deși are pentru aceasta toate condițiile favorabile” [Ibidem, p.498].

Un articol științific, dedicat analizei, printre altele, a infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM, elaborat de S.Brînza, a fost publicat în 2014 [11].

În cadrul acestui articol infracțiunea prevăzută la art.155 CP RM nu mai este considerată infracțiune care pune în pericol viața sau sănătatea persoanei. S.Brînza este de părere că infracțiunea dată este atipică, deoarece „conținutul obiectului juridic special al [acestei] infracțiuni este atipic. Doar formal, obiectul juridic special al [infracțiunii] specificate la art.155 [...] CP RM derivă din obiectul juridic generic al acestora (adică, din relațiile sociale cu privire la viața și sănătatea persoanei)” [11, p.105].

Se discută despre contribuția pe calea complicității la săvârșirea infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM: „Amenințarea poate fi adresată direct de cel ce amenință sau indirect (printr-o terță persoană). În cazul în care această terță persoană are semnele subiectului infracțiunii și acționează cu intenție, va răspunde pentru complicitate la infracțiunea specificată la art.155 CP RM” [Ibidem, p.107].

Referitor la latura subiectivă a infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM, se arată că aceasta „se exprimă, în primul rând, în vinovăție sub formă de intenție directă. Motivele și scopurile infracțiunii pot fi variate. Cel mai des, motivul se exprimă în răzbunare, iar scopul – în schimbarea conduitei victimei în interesul făptuitorului” [Ibidem, p.109].

În alte privințe, nu sesizăm deosebiri de esență față de analiza efectuată de S.Brînza în lucrările menționate mai sus.

În 2015, S.Brînza și V.Stati publică un tratat în care este examinată, între altele, infracțiunea prevăzută la art.155 CP RM [12].

În această lucrare infracțiunea dată este inclusă în subgrupul de infracțiuni atipice prevăzute în Capitolul II al Părții speciale a Codului penal. S.Brînza și V.Stati susțin că „amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, prevăzută la art.155 CP RM, nu implică vătămarea ori punerea în pericol a vieții sau sănătății persoanei” [12, p.151].

Deoarece nu oricare violență fizică poate reprezenta obiectul amenințării în cazul infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM, S.Brînza și V.Stati menționează: „Concluzia despre forma concretă sub care se prezintă amenințarea cu violența o facem de pe urma examinării următoarelor împrejurări: 1) conținutul vorbelor, gesturilor, mimicii făptuitorului în momentul amenințării; 2) caracteristicile vulnerante ale mijloacelor de care se servește făptuitorul pentru expunerea amenințării; 3) forța fizică a făptuitorului; 4) cunoașterea de către făptuitor a unor tehnici speciale de luptă etc.” [Ibidem, p.420].

În contextul analizei laturii obiective a infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM, este abordată problema concurenței de norme: „Articolul 155 CP RM poate să reprezinte o normă generală în raport cu alte norme

care stabilesc răspunderea pentru săvârșirea, în condiții speciale, a amenințării cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății. Ne referim la alin.(5) art.142, alin.(1) art.349, art.367 etc. din Codul penal. În asemenea cazuri, în acord cu art.116 CP RM, se va aplica una din aceste norme speciale, nefiind necesară reținerea la calificare a art.155 CP RM" [*Ibidem*, p.422].

În legătură cu delimitarea infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM de tentativa de omor sau de vătămare intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, S.Brînză și V.Stati învederează: „În ipoteza tentativei de omor sau de vătămare intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, făptuitorul întreprinde toate eforturile în vederea săvârșirii omorului, a vătămării intenționate grave a integrității corporale sau a sănătății, însă, din cauze independente de voința lui, aceste eforturi nu-și produc efectul" [*Ibidem*, p.424]. Cu alte cuvinte, în cazul infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM, eforturile făptuitorului trebuie să fie de altă natură, și anume – de a intimida victima, de a-i leza libertatea psihică, pe calea amenințării cu omor sau cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății.

Concluzii

Analiza materialelor științifice privind amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, publicate în Republica Moldova, are mai multe repere principale: definirea noțiunii de amenințare; detalierea anumitor particularități ale amenințării în contextul infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM; stabilirea criteriilor care ajută la deosebirea infracțiunii date de unele fapte adiacente etc.

În rezultatul examinării materialelor sus-menționate, ajungem la concluzia că, în cazul infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM, eforturile făptuitorului au drept scop intimidarea victimei, lezarea libertății psihice, pe calea amenințării cu omor sau cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății. Concluzie condiționată de faptul că anume relațiile sociale cu privire la libertatea psihică a persoanei trebuie considerate ca obiect juridic special al infracțiunii prevăzute la art.155 CP RM.

Referințe:

- BRÎNZĂ, S., ULIANOVSKI, GH. Considerații vizând prevederile Capitolului II „Infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei” din Proiectul noului Cod penal al Republicii Moldova. În: *Revista Națională de Drept*, 2001, nr.11, p.11-26. ISSN 1811-0770
- Codul penal al Republicii Moldova. Proiect*. Chișinău: Garuda-Art, 1999. 175 p.
- Legea nr.100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2018, nr.7-17.
- Codul penal al Republicii Moldova. Comentariu / Sub red. lui A.Barbăneagră*. Chișinău: Arc, 2003. 836 p. ISBN 9975-61-291-1.
- BRÎNZĂ, S., ULIANOVSKI, X., STATI, V. et al. *Drept penal. Partea specială*. Chișinău: Cartier, 2005. 804 p. ISBN 9975-79-324-X
- BARBĂNEAGRĂ, A., BERLIBA, V., GURSCHI, C. et al. *Codul penal comentat și adnotat*. Chișinău: Cartier, 2005. 656 p. ISBN 9975-79-338-X
- BARBĂNEAGRĂ, A., ALECU, GH., BERLIBA, V. et al. *Codul penal al Republicii Moldova. Comentariu (Adnotat cu jurisprudența CEDO și a instanțelor naționale)*. Chișinău: Sarmis, 2009. 860 p. ISBN 978-9975-105-20-0
- ГЫРЛЯ, Л.Г., ТАБАРЧА, Ю.М. *Уголовное право Республики Молдова. Часть Особенная. Том 1*. Кишинэу: Cartdidact, 2010. 712 p. ISBN 978-9975-4158-1-1.
- BRÎNZĂ, S., STATI, V. *Drept penal. Partea specială. Vol. I*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2011. 1062 p. ISBN 978-9975-53-029-3
- POALELUNGI, M., DOLEA, I., VÎZDOAGĂ, T. et al. *Manualul judecătorului pentru cauze penale*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2013. 1192 p. ISBN 978-9975-53-231-0
- BRÎNZĂ, S. Infracțiunile atipice prevăzute în Capitolul II al Părții speciale a Codului penal: analiză de drept penal. În: *Revista științifică a USM „Studia Universitatis”*. Seria „Științe Sociale”, 2014, nr.3, p.105-118. ISSN 2345-1017
- BRÎNZĂ, S., STATI, V. *Tratat de drept penal. Partea specială. Vol. I*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2015. 1328 p. ISBN 978-9975-53-469-7

Date despre autor:

Mihaela ANGHELUȚĂ, doctorandă, Școala doctorală Științe Juridice, Universitatea de Stat din Moldova.

E-mail: anghelutamihaela@yahoo.com

ORCID: 0000-0002-4761-2384

Prezentat la 20.08.2021